

בג"צ מס' 35/48

א

מ. ברסלב ושות' בע"מ, נ"ב 6 אח' נגד שר-המסחר-והתעשייה, נ"ב 2 אח'

ב

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק
[30.12.48, 3.2.49, 4.3.49, 8.4.49]

ג

לפני השופטים ח'שין, אסף, זילברג

ד

פקודת הפיקוח על המזונות, 1942 [תוס"א 1178, ע' 3], סעיפים
4, (VII)(1)4 (כפי שתוקנו ב-1943 [תוס"ב 1260, ע' 269]), (IX)(1)4
(כפי שסומן ב-1942 [תוס"ב 1200, ע' 842]), (V)(1)4 — הודעת
המחלקה ליבוא ויצוא [ע"ר 3, מיום 31.5.48, ע' 13], סעיף א(1)(ה).

סירוב ליתן רשיון לייבוא חמרי-גלם לתוצרת שמנים — הצהרה בשבועה שלא ניתנה על-ידי המשיב
עצמו — החלטת המפקח על המזונות המבוססת על שיקולים זרים לענין — מונופולין.

ה

אין לייחס חשיבות לטענה כי ההצהרה בשבועה צריכה להינתן על-ידי המשיב עצמו, ולא על-ידי
איש אחר, כאשר זה האחרון הוא שטיפל בדבר והוא בלבד יודע את כל פרטי הענין — חיבה כללית
ויסודית מוטלת על כל רשויות המדינה, שלא לקפח את האזרח, ושלא להפלותו לרעה לגבי קבלת שירות
כלשהו מן השירותים שלכך נוצרה הרשות, ושיש בידה, במקרה הקינקרטי, לתתם, אלא אם כן ישנו
צדוק לכך בנסיבות הענין הנוון — הפקיד חייב לעיין בכובד ראש בכל בקשה המובאת לפניו, עד כמה
שהיא נתונה בתחום סמכותו, ולהחליט בה בהתחשב עם כל נסיבות הענין ורק עם נסיבות אלה — אם
הרשות המוסמכת לא נתנה את דעתה על כל נסיבות הענין, או ששמה לבה לנסיבות זרות וחיציגיות,
שאין להן קשר עם מטרתה החוקית של פעולת הרשות, יפטול בית-המשפט את שיקול-דעתה — הרשות
לא תוכל להתריס את עצמה מאחורי הטענה כי לא הוטלה עליה חובה סטטוטורית לשעות לבקשת המבק'
שים — גבולות חקירתו של בית-המשפט מצומצמים מאד, שכן מצומצמת סמכותו להתערב בשיקול-
דעתה של הרשות המוסמכת — אין לקבל את הדעה כי ריכוז הייבוא בידי איגוד מסריים הוא מתן
מונופולין לקומץ אנשים, שלא הותר מטעם החוק.

השופט זילברג

פסקי-דין ישראליים שאוּכרוּ:

[1] בג"צ 29/48 — לייב ויצבי אברמוביץ נגד רשות חוסמת לצורך תקנות ההגנה, 1959 ו-1945 (י. גוברניק), ואח': „פסקי-דין“, כרך ב, תש"ס/תשי"ד-1949, ע' 283; „פסקים“, כרך א, חשי"ח/תש"ט-1948/49, ע' 407.

פסקי-דין אנגליים שאוּכרוּ:

- [2] *Municipal Council of Sydney v. Campbell and ors.*; (1925), A.C. 338.
- [3] *R. v. Farnborough Urban District Council*; (1920), 1 K.B. 234, 241.
- [4] *R. v. Brighton Corporation*; (1916), 85 L.J. (K.B.) 1552.

התנגדות לצו-על-תנאי מיום כ"ה בכסלו תש"ט (30.12.48), המכוון למשיבים והדורש מהם לבוא וליתן טעם: מדוע לא יכללו את המבקשת מס' 1 ו/או המבקשים האחרים, בתוך רשימת האנשים והמוסדות הזכאים לקבל רשיונות יבוא לחמרי גלם לייצור שמנים, ומדוע לא יתן המשיב מס' 2 (המפקח על המזונות, תל-אביב) המלצה למשיב מס' 3 (מנהל המח' לקה ליבוא ויצוא, תל-אביב) למתן רשיונות יבוא למבקשת מס' 1 ו/או למבקשים האחרים, ומדוע לא תבוטל החלטת המשיב מס' 2 הכלולה במכתבו מיום ל' בחשוון תש"ט (2.12.48) המיועד אל המבקשת הראשונה, הצו-על-תנאי נעשה החלטי.

כספי — בשם המבקשים; ח. ה. כהן ויהדיה — בשם המשיבים

פסק-דין

השופט זילברג: זו היא התנגדות לצו-על-תנאי שניתן עליידי בית-משפט זה ביום כ"ה בכסלו תש"ט (30.12.48), ואשר ענינו הוא, בתמצית הדברים: סירובם של המשיבים לתת למבקשים רשיון יבוא חמרי גלם לתוצרת שמנים.

2. המבקשים הם בעלי בית-חרושת, מן הוותיקים ביותר בארץ, לתוצרת שמנים — ושמי מאכל בכלל, בשנות 1939-1944, ועקב המצוקה הכספית בה היו נתונים המבקשים אותה תקופה, הושכר בית-החרושת חזר והושכר עליידם לשוכרים שונים, וכפעם אחת רונה, למשך שנתיים — לחברת „תבלין“, אשר עזבה אותו, לפני תום תקופת השכירות, עקב דליקה שנפלה בו באמצע שנת 1945, ובנתה לעצמה בית-חרושת קטן בראשון-לציון. בראשית שנת 1946, לאחר תיקונו ושיפוירו של בית-החרושת שלהם, פנו המבקשים למפקח על המזונות של ממשלת המנדט, וביקשו להקציב להם חמרי גלם, הבקשה הושבה ריקם, ללא מתן נימוקים, והסיבה לכך היתה, לדברי המבקשים, התערבותו ותכניו של אחד פקיד, יהודי משומד, שהיה רגיל „לסדר ענינים“.

השופט זילברג

3. חדשיים וחצי לפני תום תקופת המנדט, היינו: בתחילת מרס 1948, פנו המבקשים אל מחלקת היצוא והיבוא של המוסדות הלאומיים (הסוכנות היהודית והוועד הלאומי) לשם קבלת רשיון יבוא למאתיים טון גרעיני שומשומין, שהוזמנו על-ידם, וכיום 22.3.48 נדחתה הבקשה בתוספת הערה: "נא להציע את הסחורה לאיגוד יצרני השמנים הא"י בע"מ". איגוד זה הוא חברה בע"מ אשר חבריה הם ששה בתי-חרושת יצרני שמנים ו"תבלין" בכלל. משראו המבקשים כי המחלקה נוטה חסד לאיגוד, ואינה נותנת רשיונות יבוא, אלא לו בלבד, הלכו ופנו לאיגוד וביקשו לקבלם כחברים. הלה דחה את בקשתם באמרו, כנימוק לסירובו, כי הם, המבקשים, כבר מסרו את כל זכויותיהם ל"תבלין". המבקשים ניסו, אך ללא הצלחה, להוכיח לאיגוד כי הטעם ההוא בטעות יסודו, וכי לא מסרו לעולם את זכויותיהם ל"תבלין". פנו שוב למפקח על המזונות מטעם המוסדות הלאומיים. הסבירו גם לו את הטעות הנ"ל, ובאמצע יולי 1948, הודיע להם המשיב מס' 2, כי הם (כלומר, משרד-הפיקוח על המזונות מטעם ממשלת ישראל) "מתכוונים להתקשר עם איגוד יצרני השמנים, חיפה, לשם בירור הענין". כעת ברור היה לכל הנשואים והנותנים בדבר, כי קבלתם של המבקשים כחברים לאיגוד, הוא תנאי בל יעבור למתן הרשיונות הנ"ל. החלה שורה של חילופי מכתבים בין המבקשים מזה, והאיגוד עם המשיב בים מזה, הללו מבקשים והללו מסרבים, גם מנהל מחלקת התעשיה של הסוכנות היהודית התערב בדבר, ובמכתבו אל המשיב מס' 1 מיום 22.7.48, המליץ על קבלת הבקשה, בהדגישו, כי המבקשים "היו הראשונים שיצרו בית-חרושת לשמנים בארץ", ואישר כי אכן היתה יד המשומר באמצע, עת הרחות בקשתם על-ידי ממשלת המנדט כאמור.

כל ההשתדלויות הללו לא נשאו פרי; גם לא מכתבו של עורך-הדין ד"ר ב. יוסף אל המחלקה ליבוא ויצוא, מיום 18.11.48, אשר התריע על כך, כי החלטת המפקח על המזונות, לבלתי תת למרשיו רשיונות-יבוא, כל עוד לא יצטרפו כחברים לאיגוד, היא "איננה חוקית ומראה כי המפקח על המזונות לא השתמש בשיקול-דעתו בדרך חוקית ומתקבלת על הדעת, אלא להיפך, מראה כי הוא לא נתן את לבו למסיבות הענין והחליט מתוך שרירות, ובניגוד לכללי הצדק", ובסופו של דבר, ביום 2.12.48, הודיע המפקח על המזונות לד"ר יוסף, כי אחרי שיקול נוסף של הבעיה, אינו רואה אפשרות לעצמו למלא את בקשת מרשיו, כי "יבוא חמרי הגלם לתעשיית שמן הנו מצומצם ורוכז על-ידי האיגוד". הוא מוסיף ומספר במכתבו על הצעה שנעשתה על-ידי המפקח הקודם, מר פרלסון, כי מר ברסלב יקבל תפקיד הנהלתי בבית-חרושת "תבלין", ומודיע, כמחרעם, כי זה האחרון דחה את ההצעה אף על פי ש"תבלין" כבר הסכים לכך; מכתב זה נערך ונחתם על-ידי מר מקס שטרנבך, שהיה אותה שעה מנהל מחלקת היבוא במשרד המפקח על המזונות, והוא האיש, אשר חתם על ההצהרה בשבועה שהוגשה מטעם המשיבים לחיק זה, וגם נחקר על-ידי באי-כוח בעלי-הדין ביחס להצהרתו זו.

4. על רקע עובדות אלה מסתמנות טענותיהם של באי-כוח הצדדים בדיון שלפנינו. אין אנו מייחסים חשיבות לטענתו הראשונה, הפורמלית, של באי-כוח המבקשים, היא הטענה, כי ההצהרה בשבועה צריכה היתה לחינתן על-ידי המפקח עצמו (ד"ר פרדר) או עוזרו, ולא על-ידי מר שטרנבך, אשר לא נשא משרה כזאת בעת מתן הצו. ברור, כי מר שטרנבך

השופט וילברג

הוא האיש אשר טיפל בדבר במשך כל המשאומתן שהתנהל בין הצדדים והוא בלבד יודע את כל פרטי הענין. אילו ניתנה ההצהרה על-ידי המפקח עצמו, הרי היתה זו, במידה מסוימת, עדותו של "עד מפי עד". המצהיר לא יכול היה לענות על כל השאלות המפורטות והמדוקדקות, שהוצגו לפניו על-ידי באיכות המבקשים.

5. אך טענות אחרות, יותר חשובות, בפי באיכות המבקשים — טענות מטריאליות אשר יש לייחד את הדיבור עליהן. כל הטענות הללו הותרות, בעצם, לקראת נקודה אחת ויחידה, והיא פסולו וממיו של שיקול-הדעת אשר גרר אחריו את סירוב המשיבים. אולם בטרם נגש לדון בבקשה זו, הבה ונראה, מה היא המסגרת החוקית לפעולותיו של המפקח על המזונות בכלל:

(א) פקודת הפיקוח על המזונות ניתנה על-ידי ממשלת המנדט, כפקודה מרוכזת, בשנת 1942, והיא תוקנה מזמן לזמן על-ידי השינויים והמילואים שנתפרסמו בשנים שלאחריה. סעיף 4 לאותה פקודה מגדיר את הכוחות והסמכויות הנתונים בידו המפקח, וזבולותם של אלה רחבים מאד. הנה בסעיף-קטן (1) פיסקה (v) של אותו סעיף, מקנה לו החוק סמכות להגביל את הסחר הסיטוני והקמעוני, במצרכים בני-פיקוח, לאנשים שיש בידם רשיונות או היתרים לכך. בסעיף-קטן (1) פיסקה (vii) — על-פי נוסחו המתוקן בעתון הרשמי, חוספת ב, 1943, ע' 269 — ממלא החוק את ידיו "לאסור, להגביל ולסדר בדרך אחרת, או לפקח על הטיפול, החזקה, האחסנה, ההעברה ממקום למקום, החלוקה, הרכישה, של כל מצרך ברי-פיקוח, על-ידי יחיד או כלל אנשים העוסקים באותו מצרך וכו'". ובפיסקא האחרונה של אותו סעיף-קטן (1) נאמר, כי המפקח רשאי להסדיר כל ענין טפל או משלים הנחוץ, לדעתו, לשם ביצוע הוראות הפקודה הנ"ל.

(ב) בעתון הרשמי מס' 3, גליון ראשי, ע' 13, מיום כ"ב באייר תש"ח (31.5.48), נתפרסמה הודעת המחלקה ליבוא ויצוא, הקובעת בסעיף א (1) (ה) שבה, כי "אם הבקשה היא לייבוא סחורות מהסוגים המפורטים ברשימה א' של פקודת המפקח על המזונות מיום 5 במאי 1948, על מגיש הבקשה לצרף גם את המלצת המפקח על המזונות, בקשות ליבוא מזונות כנ"ל לא תתקבלנה על-ידי המחלקה ליבוא ויצוא לטיפול בלי המלצה כזאת". אין חולק על כך, כי חמרי הגלם הנדרשים על-ידי המבקש נמנים עם הסוגים המפורטים ברשימה הנ"ל.

6. בהסתמכו על מקורות אלה, טען פרקליט המדינה, כי מכיון שהכוחות והסמכויות הנתונים למפקח כאמור, הם כה רחבים וכה מקיפים, הרי אין בית-המשפט יכול להתערב בשיקול-דעתו של זה. "המבקשים — טוען מר כהן — לא הראו שעל המפקח יש חובה לתת המלצה והוא סירב לעשות זאת וכו'". הוא אינו חייב אפילו לקרוא את הבקשה שהוגד שה על-ידי המבקשים; משום כך, הוא מוסיף, אין לדבר כלל על שרירות-לב, כי "אין זה ממין השירותים שהשלטון מחוייב לתת לפרט".

השופט זילברג

7. אין אנו תמימי-דעים עם פרקליט המדינה בטענתו זו. נכון כי במקרה דנן לא הוטלה על המפקח שום חובה סטטוטורית לתת את המלצתו למבקשים, אך קיימת חובה אחת, כללית, יסודית, המוטלת על כל רשויות המדינה, והיא: שלא לקפח את האזרח, ושלא להפלותו לרעה לגבי קבלת שירות כלשהוא — מן השירותים שלכך נוצרה הרשות, ויש בידה, במקרה הקונקרטי, להתם — אלא אם-כן ישנו צידוק לכך במסיבות הענין הגדון. לא יוכל הפקיד שלא לעיין כלל בבקשת האזרח, או לעיין בה שטחית — ולזרוק אותה הסלה, שומה עליו, על פקיד המדינה, לעיין בכובד ראש בכל בקשה המובאת לפניו, עד כמה שהיא נתונה בתחום סמכותו, ולהחליט בה:

(א) בהתחשבו עם כל מסיבות הענין,

(ב) בהתחשבו אך ורק במסיבות הענין גופו.

אסמכתה לקיומו של תנאי נוסף זה, יש למצוא בשני פסקי-דין אנגליים שהובאו לפנינו על-ידי באי-כוח המבקשים: האחד הוא משפט המועצה העירונית של סידני נגד קמפבל, ואח', (2), Municipal Council of Sydney v. Campbell and ors.; (1925), בו פסקה מועצת-המלך, כי אין הרשות המוסמכת להפקיע קרקעות לצורך מטרה חוקית אחת, רשאית להשיג תמש בסמכותה זו כדי להשיג, בעקיפין, מטרה אחרת, שונה הימנה; ופסקי-הדין השני ניתן בענין המלך נגד מועצת האזור העירוני של פארנבורו R. v. Farnborough Urban District Council; (1920), 1 K.B. 234, בו סירבה מועצת האזור לחדש את רשימתה של חברת אוטובוסים, בשל הטילה דמי-נסיעה גבוהים מדי; בית-המשפט (זקן-השופט לורד רדינג (Reading) והשופט אייבורי (Avery)) ביטל את החלטת המועצה, בקבעו כי נתנה את דעתה על מסיבות הייצונית שאין דאגתן עליה; כדאי לציין, כי במקרה ההוא, כפי שיש לראות מפסקי-דינו של השופט אייבורי (שם) (3), ע' 241, פעלה המועצה בתום-לב, וסבורה היתה, כי אכן יש לה סמכות להעלות בחשבון את שאלת דמי-הנסיעה. בנין אב לרעיון ההוא, משמש פסקי-הדין בענין המלך נגד אגודת בריטון R. v. Brighton Corporation; (1916), בו הונח הכלל היסודי החשוב, כי שיקול-דעתה של הרשות המוסמכת לא ייראה כשר בעיני-בית-המשפט, אם הוא נובע מתוך תשומת-לב ל"עניינים הייצוניים". הרעיון הוא: "אין רשות נוגעת בחברתה", ופירושו הוא: לא הותרה לעשות כן, במקרה שלפנינו, ואם יתברר כי צדק באי-כוח המבקשים בטענתו, כי המפקח לא נתן את דעתו על כל מסיבות הענין, או שהוא שם-את לבו למסיבות זרות, הייצוניות, שאין להן קשר ויחס אל מטרתו החוקית, הנכונה, של עצם הפיקוח על המזונות, בית-המשפט יפסול את שיקול-דעתו של המפקח, והוא לא יוכל להתריס את עצמו מאחורי הטענה, כי הנה לא הוטלה עליו חובה סטטוטורית לשעות אל בקשת המבקשים.

8. השאלה היא, איפוא, אם אמנם צדק באי-כוח המבקשים, בגנותו את החלטת המפקח מן הטעמים ההם, ואם באמת לקחה החלטתה באחד המומים שמנה בה כאמור, לצורך זה עלינו יהיה לבחון ולברוק את העובדות שנקבעו במהלך הדיון, וביחוד את ההסברים שניתנו על-ידי המצהיר מטעם המשיבים, גבולות חקירתנו מצומצמים מאד, שכן מצומצמת

השופט זילברג

היא, כידוע, סמכותו של בית-המשפט להתערב בשיקול-דעתה של הרשות המוסמכת. אך יכול נוכל לקבוע — אם יהא יסוד לכך — כי המפקח הכניס לשיקול-דעתו יסודות וזרים שאינם שייכים לגוף הענין.

9. ואלה הם הדברים שהעלינו מתוך הסבריו של המצהיר מטעם המשיבים:

אין ספק. זמר שטרנבך הודה בכך. כי ביחידה-החרושת של המבקשים הוא בית-חרושת מתאים לייצור תוצרת שמנים. הדבר נקבע על-ידו אחרי ביקור אישי במקום. כמו-כן לא ניסה מר שטרנבך להכחיש. כי הוא ייחס חשיבות רבה. והקדיש תשומת-לב מרובה. לסכסוך שבין המבקשים ו"תבלין". מתוך אחת מתשובותיו לבאי-כוח המבקשים מתקבל הרושם הברור. כי סכסוך זה שימש נימוק מכריע בהחליטו לכתב למבקשים. בהקירתו הוא אומר: "אילו היה מחליט בית-המשפט המחוזי. בסכסוך שביניכם לבין 'תבלין', שאחם זכאים. הייתם אתם מקבלים את המנה של 'תבלין'. אך בהמשך החקירה הוא חוזר בו מדבריו הראשונים. ואומר: "היה הכרה לצמצם את יבוא חמרי הגלם לגוש אחד שיביאנו. ולכן תמכנו באיגוד. . . . התביעה בין ברסלב לבין 'תבלין' לא היה לה ענין לזה". לפי גירסתו השניה. חששו היחיד היה. שמא מתן הרשיון למבקשים יגרור אחריו — עקב פיצול העבודה — את עליות מחירם של חמרי הגלם בשוקי חוץ-לארץ. ויגרים בעקיפין. להתייקרותה של התוצרת בארץ. "אמרתיו להם (למבקשים) כמה פעמים. כי זה (כלומר סירוב הרשיון) תלוי ביוקר הייצור". אך. הוא מוסיף: "אינני זוכר מחי דיברתי על זה אתם; לא כתבתי זאת בכתב. לא הזכרתי זאת בהצהרה בשבועה. כי לא היה קשר לכך". ובמקום אחר הוא אומר. בצורה ברורה והחלטית: "הצמצום בביקוש היה גותן בידינו פיקוח על המחירים כהול". הדבר נודע לו מתוך רפורט של מומחים. אשר קבעו "שאם ניתן למבקשים רשיון לחדוד זה יעלה את המחיר". ואולם: "אין לי על זה תזכורת בתיקי. . . . לא כתבתי לכם. שהפיצול לשבעה במקום ששה חברים ישפיע על המחיר". ומה היתה המכסה שנתבקשה על-ידי המבקשים. ואשר עלולה היתה. כפי שלמדנו. לתת את אותותיה במחירי השוק העולמי? — המכסה היתה. כפי שאנו רואים ממכתבו של המפקח לעורך-הדין ד"ר יוסף. בסך הכל שיעור של חמישה אחוז מן היבוא הכללי (בהמרים אלה) של מדינת ישראל!

10. על יסוד הדברים האלה נראה לנו. כי המפקח במקרה דנן — מבחינה אחת לפחות — לא מילא בקפדנות את החובה המוטלת עליו בהחאם לקבוע לעיל. אין אנו באים לשסול את החלטתו בשל סירובנו לקבל את הנימוק. כי הקצבת חמרי גלם למי שאינו חבר באיגוד תגרור אחריה האמרת מחירים בשוק העולמי. אילו נוכחנו בכך. כי אמנם זה היה נימוקו היחיד. כי אז לא היינו מתערבים בשיקול-דעתו. למרות מה שטעם זה נראה לנו מוזר ביותר. נוכח הבמות הזעומה שנדרשה על-ידי המבקשים. ולאור העובדה הנוספת כי חוץ מן המבקשים (וחוץ מן האיגוד עצמו. כמובן) לא היו. למעשה. שום תובעים אחרים לזכות ההיא. כבר הורה בית-משפט זה (בג"צ 29/48, (1)). כי "במקום שהרשות המוסמכת. . . . נתנת דעתה על כל העובדות של ענין מסויים. אין לסתור את מסקנתה ואפילו אין דעת בית-המשפט נחה הימנה". כמורכך. אין אנו מוכנים לקבל את דעתו של באי-כוח המבקשים. כי

השופט ז'לברג

ריכוז היבוא בידי האיגוד הוא מתן מונופולין לקומץ אנשים, שלא הותר מטעם החוק, מסופקים אנו בכלל אם ריכוז זה, שהוא בחינת "מצוה שהזמן גרמא", ועשוי להשתנות כל רגע, מהווה "מונופולין" במובן המקובל של המלה, ואף אילו היה הדבר כן — ייתכן שאפשר היה למצוא היתר לכך בסעיף 4 (1) (vii) של פקודת הפיקוח על המזונות. הדבר היחידי שאנו מונים בו את המפקח הוא, כי נתן את דעתו על יותר מדי ענינים, ומסר עצמו להשפעת שיקולים וחששות, שהיו "מתוך לתחום" הענין אשר עמד להכרעה בפניו. מפני מה, בעצם, התנה המפקח את מתן הרשיון בהצטרפות המבקשים כחברים לאיגוד? האמנם, כל הזמן, נתן דעתו אך ורק על ההתייקרות ההיפותטית של מצרכי השמנים? אם באמת זו, ורק זו, היתה סיבת תנאו — למה סתם דבריו ולא פירש אותם במכתביו אל המבקשים, ומדוע כבש את נבואתו עד לשעת הקירתו של מר שטרנבך באולם בית-המשפט? ואם המפקח כבר התחיל להסביר את מעשיו ולחשוף את מצפונו — האם היה כאן טעם כל-שהוא שלא לגלות דוקא את הגורם העיקרי, חוץ מן החשש: שמא יצליחו המבקשים להפריכו? ועוד: מה לו, למפקח, ולענין הסכסוך שבין ברסלב ו"תבלין"? על מה ולמה הכניס את ראשו לעסק ביש זה, ומדוע קשר בכלל (אם לא תלה לגמרי) את דבר מתן הרשיון בישוב הסכסוך ההוא? בעדותו של מר שטרנבך, כפי שכבר צויין, מצאנו גירסאות שונות בנוגע לנקודה זו, ואף אם נתפוס לשון אחרון ונביח, כי לא זה היה הנימוק היחידי לסירובו, הרי אין לומר בשום אופן, כי הנימוק ההוא לא שימש כלום — ואנו לא שוכנענו בכך, כי בסופו של דבר לא הכריע את הכף לרעת המבקשים. אדרבא: מדברי מר שטרנבך עצמו יוצא, כי לדבר הסכסוך היה משקל רב בעיניו, והלא הוא היה ה"מרא דחתי" בכל הענין, והוא הוא שהכריע, כמעט לבדו, בשאלת מתן הרשיון; כי — את עקבות המפקח עצמו לא מצאנו בכלל במסמכים המרובים שהוגשו לפנינו.

מסקנתנו היא, איפוא, כי החלטתו של המפקח על המזונות אין לה, לעת עתה, על מה שתסמוך, ומן הראוי שישקול בדעתו מחדש את דבר הבקשה (מתן המלצתו לרשיון המבו-קש), ויחליט בה לאור ההערות האמורות לעיל.

12. אשר למשיבים מס' 1 ומס' 3, הרי באיכות המבקשים הודה בכך, כי יש לבטל את הצו שניתן נגדם: זה — מפני שאין לו בכלל כל קשר לענין, וזה — מפני שאינו חייב לתת את הרשיון גופא כל עוד לא קיבל את המלצת המשיב מס' 2 כאמור.

לפיכך החלט לעשות את הצו החלטי לגבי המשיב מס' 2 כמוגדר בסעיף 11 לעיל, ולבטלו ביחס לשאר המשיבים.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, ט' בניסן תש"ט (8.4.1949).